

הלם ב־1918, וכאשר הטיל את חתו על ממשלת הרפובליקה. לדברי משה שרת, אי רע משהו דומה בימי פרשת לבון בישראל. ביום מסיימו, אחרי שהגיעו הדברים ל־שֶׁאֵב, יתייצבו ראשי מערכת הבטחון בפני ראש הממשלה ויכריזו: אין לנו עוד אמון במשלה. אם לא תתפטר הממשלה מיד ותמסור את השלטון לידי הוקן, נתפטר כלנו כאיש אחד. שום ממשלה אינה יכולה לעמוד בלחץ כזה, בשיא של משבר בטחוני.

אך הצלחת שיטה זו תלויה בי אחידות הדעות של כל ראשי מערכת הבטחון. קשה לתאר כי יעלה בידנו לשכנע את כולם לנקיט יוזמה קיצונית כזאת. הי סיכוי: קלוש.

הדרך השניה היא דרך ההפיכה המוויינת. כמה יח דות הצבא הנאמנות לנו, יתפטו את אלכני קול ישראל ואת שאר מרכזי הכוח (מערכות העיתונים, משרדי הממשלה, מוסדות ההסתדרות, מרכזי המפלגות). דויד בן־גוריון יחתום על מיגשה, בו יודיע כי נטל לידיו את השלטון, כדי לה ציל את האומה. היא יפקיד זמנית את השלטון המבצע, המחוקק והשיפוטי בידי שר הבטחון שמעון פרס, שימלא לפי שעה גם את תפקיד הרמטכ"ל.

הכנסת תפוזר. הממשלה תודיע על כוונתה לערוך בחירות חדשות תוך ששה חודשים — על פי שיטת הבחירות האזורית־רובנית.

כל האספות, ההתקהלויות והפעולות ה־פוליטיות שהינה אסורות עד ערב הבחירות. העולם הזה ועתוני כל המפלגות ייאסרו, ועורכיהם יושמו במעצר־מגו, יחד עם מני היגיינה־מפלגות היות־טרדניים. ההופעה ת־הר רק לעתון הארץ ולצהרונים, שיפעלו בהדרכת קומיסארים שיישבו בכל מערכת (מר שחיצר ב־הערכת הארץ, מר שגב ב־ מעריב ומר בן־פורת ב־ידעות אחרונות). רשימת המועמדים של מפא"י, שתורכב עלידי דויד בן־גוריון אחרי טיהור לוי אשכול ושאר הבוגדים, תוכה בבחירות אלה ב־114 מבין 120 אזורי הבחירה ב־ קולות רבים יתר מכל מפלגה אחרת. משמע: היא תשלוט לבדה בכנסת הששית.

★ ★ ★

ההמטרה הראשונה: כינון ממשלה, בה יכהנו שמעון פרס כשר־הבטחון, משה דיין כשר־החוק, יוסף אלמוגי כשר־האוצר, ולא חשוב מי — אבא אבן או דויד בן־גוריון עצמו — כראש־ממשלה־בובה.

המטרה השניה: חיטול המפלגות (ובראשן מפא"י) ככוח ממשי, והבטחת קיום־קבע של השלטון החדש ללא שטויות "דמוקרטיות".
השיטה: הפיכה שקטה, מן הסוג ש־הביא את שארל דה־גול לשלטון הבלעדי, או הפיכה מוויינת, כפי שתיכנן יריבו, הגנרל סלאן.

★ ★ ★

כ ל פוטש זקוק לדמת פ־פולארית, מעוררת־אמון, שתעמוד בראשו. דמות

ידה שווייצרית, שקטה לשפתים עבריות לבטאה, מתגלגלת לאחורונה על לשונות רבות במדינת ישראל. המילה היא "פוטש" (ר"ו שרוקה, ט"ת שחאית).
"פוטש" פירושו: הפיכה מוויינת של קבוצה קטנה, לשם החלפת צמרת השלטון.

ראשונים זרקו את המלה חסידי פרס־דיין. הם לחשו, תוך קריצת־עין: "מה, אתם באמת חושבים שהוקן הולך? הוא לא חולם על זה! הוא יעמוד כמה חודשים מן הצד,

הייתכן

כיומנו

בינעוראל?

שום פוטש ללא אהדת הציבור הרחב, אפי טיבית או פאסיבית.

משמע: חיוני לייצר, ערב הי פוטש, אווירה ציבורית שתכשיר את הקרקע הפסיכולוגית למויכצע. עלינו לנהל לוחמה פסיכולוגית נגד הי ציבור ה־ש־ראלי. ליצור מתחת לאגושא. להפיץ נועקה וייאש. לזרוע בהלה ומבוכה. לערער לחלוטין את האמון הציבורי בממ־שלה. להביא לכך שהאיש ברחוב יזעק "די! דרוש איש חזק שישים קץ למצב!"

איך יכולה להיווצר אווירה כי זאת? עליידי התקממות הגבול. המצב הבטחוני צריך להחריף. פדאיון צריכים להשתולל בארץ, לרצוח נשים וילדים.

האם אפשר לעזור לה צרות מצב כזה? רק אם יש לנו אחיזה רצינית בצה"ל, או בחלק מצה"ל. תמיד יש תקריות על הגבול, ודי לתת להן להתפתח באופן סבעי, בשר שרת של תגמול ותגמול־נגדי, כדי שיהורו ימי 1955/56. אפשר לסמוך על הערבים שימלאו את תפקידם במישחק זה כראוי. (אחרי ככלות הכל, גם שם יש תמיד גנרל הוקוק למצב כזה, לטובת תוכניותיו ה־פרטיות שלו).

מסקנה: אסור לתת לשמעון פרס להתפטר משרד־הבטחון. אפילו אם ירוקנו את הפ־קידו מכל תוכן. למען הקשרים.

מה הסיכויים? למען האמת: קלושים. אין להניח כי יימצאו בצה"ל די קצינים, בעמדות הגבול הות, שיתנו את ידם למישחק צינו כזה. צה"ל איננו הצבא הסורי.

אך נניח, למען המשך התרגיל, כי הדבר ניתן להשגה. הוקן איתנו. נוצר המצב הבטי חוני החמורה, אחירה של משבר יואש ניציהה את הציבור. מה הלאה?

★ ★ ★

אן עלינו לבחור בין שתי שיטות — האחת מתונה יותר, השניה קיצונית. אפשר ללכת בדרך הקלאסית, שבה הלך הצבא הגרמני כאשר סילק את הקיסר ויל-

זו יכולה להיות בלי שום השפעה מ־שית, מעין בובה לשימוש חיצוני. למשל: הגנרל לודו־רף בפוטש (הכושל) של אדולף היטלר ב־1923, המרשל פטן בפוטש של הקווידי ל־נגים הצרפתים ב־1940, הגנרל נאג'יב ב־פוטש של גמאל עבד אל־נאצר.
יש רק אדם אחד המסוגל למלא תפקיד עלוב זה כפוטש ישראלי: דויד בן־גוריון.

ובכן, נרשום לפנינו: לא יתכן בארץ פוטש בלי עזרתו של הוקן. הסיסמה חייבת להיות: "תנו ההגה בידיים נאמנות!" או "הגידו כן — לזקן!"

שאלה מס' 1: האם יסכים הוקן להכתיר את הקאריירה של חייו במעשה זה? לפני שמונה שנים, כאשר הציע לו אהוד אבריאל לחזור בדרך זו משה־בוקר, סירב בן־גוריון. עם כל נסיוותיו האוטוקראטיות והרגשתו ש־אני ואפסי עוד, אין האיש בעל תודעה של דיקטטור.

האם אפשר לשנות זאת? אולי. צריכים לנסות. צריכים לבלבל לו את המיח השכם והערב. צריכים לחוש לתוך אוזניו ללא הרף. צריכים להביא לו את דיבת אשכול וגולדה, להוכיח לו שהם הירסיים את הבטחון, שהמצב מחמיר והולך, שרק היא. האיש הגדול, יכול להציל.

אל נשכח — האיש הוא בן 76. הוא נתון להשפעות ולמצב־רוח. אחרי כמה חודשים של עמידה מן הצד, הוא יהיה חסרי־מוח.

ובכן — צריכים להטיל על פרס ודיין לספל בי. זה מימין וזה שמאל. להידבק אליו, לא לתת לו רגע של מנוחה. האם זה יצליח? הסיכויים מפותקקים מאד. הערכה שקולה: 80% סיכוי של כשלון, רק 20% סיכוי שהוקן יפול בשבי שלנו. אך למען המשך התרגיל — נניח ש־הצלחנו. הוקן המכים, מה הבעייה הבאה?

★ ★ ★

יש לנו שם, סיסמה, בובה מושכת. מי לבן־גוריון — אלינו! או: "אחריך, בן־גוריון!" הילכו ההמונים עמנו? בחברה מפותחת, כמו אצלנו, לא יתכן

עד לאסון הראשון — ואז יחזור לשלטון בכוח, בראש הצעירים שלנו!"

אילו ידע בן־גוריון עצמו על מוסע־לחישות זה, היה מן הסתם מתחלה. כי כרגע אין הוא מעלה אפשרות זו אף על סף הכרתו.

מטרת המיבצע התעמולתי היא, כמובן, למנוע בעד עכבירי־הקאריירה מלגוש את סמינתו של שמעון פרס. הלחשנים מתכנ־נים לרמוז: פרס לא נגמר! הליפך, הוא הכוח העולה, למרות הכל! הישארו עימו בימיו הקשים! זה יהיה כדאי לכם, בבוא היום!

אולם לא רק לחשני פרס חושבים על פוטש. גם במחנה היריב יש השואלים את עצמם: האמנם אן בארץ כל אפשרות לבצע פוטש? האמנם שום סכנה אינה צפויה מפרס ושות' בגזרה זו?

הבה ונסה לשקול את האפשרות בקור־רוח, כדרכם של קציני־מטה. נניח שמר פרס הטיל עלינו לתכנן את הפוטש למענו. אילו גורמים עלינו לקחת בחשי כוון? אילו מחסומים ואילו כוחות עזר? איך נעריך את הסיכויים?

★ ★ ★

ידה הנתונים של התרגיל: ממשלת אשכול מחזיקה מעמד ומחסלת את פרס ודיין באופן הדרגתי. הוקן חי ויושב ב־כנסת. הוחלט לבצע את הפוטש מייד, לפני שנוחר את המועד, כל עוד יש בידנו עמ־דות כלשהן במערכת־הבטחון ובשטחים אחרים, וכל עוד הוקן חי וקיים.

נאמר, כשעתי־אפס היפוטטית יום ו', ה־22 בנובמבר 1963. (תמיד כדאי לבצע הפיכות בארץ ביום הששי בשבוע. זה יתן לנו 48 שעות בלי עתנים, כשכל ישראלי שואב את חדותו מן הרדיו בלבד).

המטרה הראשונה: כינון ממשלה, בה יכהנו שמעון פרס כשר־הבטחון, משה דיין כשר־החוק, יוסף אלמוגי כשר־האוצר, ולא חשוב מי — אבא אבן או דויד בן־גוריון עצמו — כראש־ממשלה־בובה.